

PIŠL, M., POLÁŠKOVÁ, E. (Hrsg.). 2023. *Form und Funktion im didaktischen Kontext*. Ostrava: Ostravská univerzita. 168 s. ISBN 978-80-7599-424-0 (online), ISBN 978-80-7599-423-3 (print), doi.org/10.15452/FuFD2023

EVA MOLNÁROVÁ

Zborník *Form und Funktion im didaktischen Kontext* obsahuje výber didaktických príspevkov, ktoré odznali na medzinárodnej konferencii Zväzu germanistov Českej republiky (Der Germanistenverband der Tschechischen Republik) pod gesciou Katedry germanistiky Ostravskej univerzity. Konferencia sa niesla v duchu zastrešujúcej témy *Form und Funktion* (slov. Forma a funkcia). Okrem didaktickej sekcie boli jej súčasťou aj dve lingvistické a dve literárnovedné sekcie. Celkovo 106 odborníkov z desiatich krajín prezentovalo najnovšie výsledky svojich teoretických a empirických výskumov, ktoré sa sústredili na vzájomný vzťah formy a funkcie, či už na vybraných jazykových rovinách, vo vybraných literárnych dielach alebo s ohľadom na vybrané aspekty výučby cudzích jazykov.

Autori didaktických štúdií v zborníku vychádzajú z presvedčenia, že v didaktike cudzích jazykov dominuje pevné prepojenie formy a funkcie jazyka. Každá štúdia to ilustruje individuálnym spôsobom. Tematicky sa štúdie pohybujú od teoretických analýz vyučovacích koncepcií až po empirické štúdie z edukačnej praxe, vrátane analýz učebných materiálov a vyučovacích metód. Predmetom výskumov a analýz je vplyv formy na proces a úspešnosť učenia (sa), ako aj kontrast s prvým jazykom a vlastnou kultúrou učiacich sa. Predložená publikácia obsahuje presne osem vedeckých štúdií a je nesporne zaujímavým príspevkom do oblasti didaktiky nemeckého jazyka, keďže autorky a autori v nej v mnohých prípadoch dospievajú k originálnym výsledkom. Spôsob zachytenia skúmanej problematiky korešponduje s aktuálnym nasmerovaním súčasnej didaktiky cudzích jazykov.

Věra Janíková v štúdiu pod názvom *Sprachdidaktik im Wandel der Zeit. Wie verwirklichen wir Träume des J. A. Comenius* analyzuje, ako sa nám po 350 rokoch darí naplňať sny učiteľa národov vo vybraných aspektoch súčasného prístupu k vyučovaniu cudzích jazykov. Novým lingvistickým konceptom jazykovej krajiny v didaktických súvislostiach sa zaoberá Jana Nálepová. Výskum prezentovaný v príspevku *Form und Funktion der Linguistic Landscape* poukazuje na možnosti využitia Linguistic Landscape vo vyučovaní nemeckého jazyka v regióne Horného Sliezska. Aplikácia umenia, a teda aj literatúry, do vyučovacieho procesu prispieva k celostnému rozvoju osobnosti učiaceho sa, individualizuje učebný proces a obohacuje ho o estetickú a interkultúrnú zložku, čo potvrdzuje aj štúdia *Friedrich Achleitner: kurzweilig. „Einschlafgeschichten“ im DaF-Unterricht* autoriek Hany Menclovej a Dany Pfeiferovej. Štúdia okrem iného ukazuje, ako možno v interdisciplinárnych súvislostiach na hodinách nemeckého jazyka využiť miniatúry rakúskeho experimentálneho autora Friedricha Achleitnera. Monika Šajánková v štúdiu *Zur Förderung der Kommunikationssprache Deutsch im handlungsorientierten DaF-Unterricht* prezentuje výsledky výskumu zameraného na jazyk komunikácie medzi učiteľmi a žiakmi v závislosti od rôznych fáz výučby, situácií a

didaktických cieľov. Výskum prebiehal vo vybraných triedach základných škôl a gymnázií.

Ágnes Kohlmann(ová) a Zsuzsa Soproni(ová) v štúdii *Erneuerungen im Konzept und in der Gestaltung der Grammatikvermittlung im Germanistikstudium und in der Lehrerbildung* sumarizujú novú koncepciu vyučovania gramatiky v študijných programoch germanistika a učiteľstvo nemeckého jazyka na Katedre germanistiky Katolíckej univerzity Pétera Pázmányho v Maďarsku. Predstavujú súbor učebníc gramatiky, ktorých zaujímavá koncepcia vychádza z najnovších teórií jazykovedného a psycholingvistického výskumu, ako aj metodických postupov vyučovania gramatiky. Tému dôležitosti výučby gramatiky s akcentom na Konjunktiv I prezentujú Jana Ondráková, Dominika Menzelová a Vít Kučera v štúdii *Die Rolle des Konjunktivs I in unserem Leben*. Štúdia bazíruje na výsledkoch výskumu realizovaného dotazníkovou metódou medzi študentmi a učiteľmi na Univerzite Hradec Králové, ako aj korpusovej analýzy žurnalistických textov. Cieľom štúdie Evy Poláškovéj *Zur Form und Funktion der Beispielsätze bei der Grammatikvermittlung anhand grammatischer DaF-Handbücher* je analyzovať rôzne formy a funkcie viet, ktoré sú uvádzané ako príklady vo vybraných učebniciach gramatiky určených pre výučbu nemčiny ako cudzieho jazyka. Autorka sa zaoberá typológiou takýchto viet, porovnáva ich z hľadiska efektívnosti vo výučbe a zároveň navrhuje možnosti optimalizácie ich výberu. Tematickú pestrosť publikácie potvrdzuje aj Bianca Beníšková v štúdii *Fachsprache für historisch interessierte Studierende – Nicht nur ein Erfahrungsbericht*, ktorú možno vnímať ako príspevok do diskurzu o výučbe odborného jazyka v rámci štúdia germanistiky, konkrétne odborného jazyka historických vied.

Na záver môžem konštatovať, že všetky štúdie sú na kvalitatívne vhodnej odbornej úrovni, čo potvrdzuje aj zaradenie zborníka do databázy WoS (<https://www.webofscience.com/wos/woscc/summary/3dbe0b73-6a59-43f8-9704-b6864de29f50-01263a3937/relevance/1>). Publikácia je nielen príspevkom do akademickej diskusie, ale zároveň ponúka aj praktické poznatky a odporúčania pre pedagógov a výskumníkov v oblasti didaktiky nemeckého jazyka. V neposlednom rade načrtáva možnosti smerovania ďalšieho výskumu, formuluje nové výskumné otázky a výzvy, ktorými sa didaktici budú musieť v budúcnosti zaoberať s cieľom ďalšej optimalizácie vyučovacích a učebných procesov.

Kontakt:

PhDr. Eva Molnárová, PhD.

recenzentka

Univerzita Mateja Bela

Filozofická fakulta

Katedra germanistiky

Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

Email: eva.molnarova@umb.sk